

Seest 3/11-04

5 **Den 3. november blev Kolding-forstaden Seest ramt af en af de største katastrofer i Danmark siden 2. Verdenskrig, da N.P. Johnsens Fyrværkerifabrik eksploderede. Jyllands-Posten fortæller brandfolkernes historie fra det første hektiske døgn.**

10 **Af NIKOLAJ WORM og SØREN NIELSEN**

15 *Endnu en raket flyver ud af åbningen på den brændende container. Med en hvislende lyd studser den sig hidsigt hen ad asfalten, bliver rettet af mod en jordvold og eksploderer i en buket af glitrende stjerner.*
Så lyser næste krudtladning op efterfulgt af et brag, der atter aktiverer blinkerefleksen under brandhjelmene.

20 *Siden alarmen om containerbrand på N.P. Johnsens Fyrværkerifabrik i Seest indløb for halvanden time siden, er slukningskøretøjer fra Kolding, Vamdrup og Lunderskov hastet mod området. Brummende pumper de vand gennem metervis af udspilede brandslanger, der bugter og forgrener sig rundt på fabriksområdet.*

25 *Stemningen er alvorlig, men alligevel afslappet. »Godt nytår« er dagens muntre bemærkning. To timer mere så skulle det være overstået. Klokken er*

30 *15.25.*
Brandfolkene angriber de to fyrværkerifyldte containere fra alle sider. Vandet fra de mange strålerør trækker energi og varme ud af branden. Slukningsvandet begynder at prelle af på

35 *containernes metaloverflade - et sikkert tegn på at temperaturen falder. Også røgen skifter karakter. Fra mørk og tyk til lys og luftig. De fleste flammer er forsvundet. Der er kontrol over situationen.*
Brandfolkene står til endnu en sejr.

40 *Så eksploderer den ene container.*

Vejret er helt pænt årstiden taget i betragtning.
45 Kursuskalenderen viser onsdag den 3. november.
Klokken har lige passeret 14. Hans Christian Kjær er
ved at forberede dagens sidste brandøvelse på
Beredskabscenter Gudsø uden for Kolding. De
seneste otte år har han været bestyrer på
50 beredskabscenteret samt kontaktperson og
holdleder for de 40 frivillige, der indgår i byens
redningsberedskab som supplement til de faste
reddere fra Falck. Ved større hændelser er de byens
tredje bølge af brandfolk.
55 Brand har altid fyldt meget i Hans Christians liv.
Siden 1982 har han været frivillig brandmand i
beredskabet i Kolding. Samme sted mødte han sin
kone Marianne. Hun er også frivillig.
Hans Christian bliver afbrudt i arbejdet af mobilens
60 insisterende ringetone. "Max" står der på displayet.
»Må Johnsens godt fyre af?« Hans Christian lytter
med mobiltelefonen sat mod sin skæggede kind.
Max Jørgensen er frivillig og tilfældigvis på
tømmerarbejde i nærheden af N. P. Johnsens
65 Fyrværkerifabrik i Kolding-forstaden Seest. Hans
Christian kan tydeligt høre knaldende fyrværkeri
over mobilforbindelsen, og det undrer ham. Han er
selv med til at uddanne personalet på fabrikken og
han ved, at de har tilladelse til at opbevare
70 fyrværkeri. Ikke til at afprøve det.
Hans Christian fornemmer at noget er galt. Sætter
sig ind i bilen og kører mod de frivilliges
brandstation i Smedegade.
Godt halvvejs giver mobilen atter lyd fra sig.
75 Koldings beredskabschef Claus Andresen beder de
frivillige om at møde ind til containerbrand på N.P.
Johnsens Fyrværkerifabrik. En container med
fyrværkeri er brudt i brand, da to medarbejdere
tabte en kasse med raketter under tømningen.
80 Første og andet slukningstog kørte fra Falck kort
efter alarmen kl. 14.02, men der er brug for mere
mandskab. Hans Christian begynder at ringe rundt.
Da han parkerer foran udrykningsgaragen er ni
frivillige alarmeret. Marianne ville først ikke med.
85 Hun har svage håndled. Nu er hun er alligevel på
vej. En plads i kommandovognen kræver ikke hårdt
fysisk arbejde.
De første brandfolk stormer op ad ståltrappen til
skabene oppe under garagens tag. Der er adrenalin i
90 luften, mens fødder og skuldre forsvinder i kraftige
brandstøvler og orange indsatsdragter.

»Det er sgu min brand det her. Det var mig, der opdagede den.«

95 Max kører normalt ikke med i dagtimerne på grund af tømrerjobbet, men i dag vil han med. Balladen med mester må han tage i morgen.
Det er 17 år siden, at Max blev en del af det stærke fællesskab blandt de frivillige. Hans Christian kommer stadig til at smile, når han tænker på den dag, da Max dukkede op på stationen i Smedegade. 100 Som 16-årig, på knallert og med blå blink i øjnene. Altid på bagerste række i undervisningslokalet. Med walkman og en cigaret i mundvigen. Siden er det blevet til et ubrydeligt venskab mellem de to og de familier, der er vokset op omkring dem. De er 105 sammen på de frivilliges kanoture og på de halvårslige nødhjælpskonvojer til Hviderusland. I dag deler de atter plads i en lastbil. Endnu en opgave skal løses.
110 Hans Christian sætter sig ind i de frivilliges nye autosprøjte. Som i alle andre brandvæsener kører den med på alle udrykninger med mandskab, vand og udstyr. Han sætter sig på holdlederens plads ved siden af chaufføren. De fire sæder bagest i 115 mandskabskabinen er hurtigt fyldt op. På røgdykkernes plads sidder Max. Han har fået holdets yngste mand som makker. Daniel Chrestensen er blot 18 år, men lige så bidt af brand som de andre. Allerede som 16-årig henvendte han sig for at blive 120 frivillig. Tidligere i år blev han grunduddannet som brandmand. Nu er han på vej til brand efter en hæsblæsende tur på scooteren. Revet pludseligt ud af undervisningen på Teknisk Skole.
Dørene smækker, og det tunge køretøj buldrer med 125 udrykning mod Seest.

130 Klokken 14.41 triller de frivillige forbi nysgerrige naboer i den neongule sprøjte. Ned ad Kløvkærvej mod fyrværkerifabrikken. Fabriksområdet består af fem store haller og et par mindre bygninger. På et asfalteret område mellem to lagerhaller står to grå 135 40-fods containere og spytter brændende fyrværkeri ud ad de åbne låger. Ud over pladsen og ud mod en mark. Klods op af dem står to andre containere. Blå og halvt så store som de andre. Aflåste og fyldte med fyrværkeri.

140 Falck er i gang med at køle containerne fra den nordlige side af fabriksområdet, der er evakueret. Det samme er de nærliggende villaveje, der ligger lige i røgfanen.

Indsatsleder Ole Hauptmann styrer brandslukningen. Han standser de frivilliges sprøjte og giver en kort

145 indsatsordre til Hans Christian. Indsatslederen har 26 år i byens beredskab og over 2000 udrykninger under den sølvfarvede brandhjelme. Med vanlig ro og overblik giver han de frivillige til opgave at køle containerne samt et træskur med gasflasker. De skal

150 angribe containerne fra den modsatte side af Falck og bliver vist om til den anden side af et grønt areal, der deler pladsen i to.

Indsatslederens største bekymring er de to lukkede containere. Bliver de først varmet op, kan de ikke

155 komme af med trykket og vil udgøre en eksplosionsfare. Men situationen er ikke farlig. Flere hundrede liter vand holder temperaturen nede. De åbne containere er kun en tredjedel fyldt, og de kan ikke oparbejde tryk nok til en eksplosion. Ole

160 Hauptmann kender til fyrværkeri fra sit daglige arbejde, og han kender fabrikken, som han selv har ført tilsyn med.

Hans Christian giver ordren videre til mandskabet, der udlægger slangerne til angreb. Pumpen bagest i

165 sprøjten bliver sat i omdrejninger. Slangerne vrider sig, mens vandet bliver ledt frem til de to mand med strålerøret længst fremme. De sætter sig på hug for enden af stikvejen ned mod containerne. Tæt på, men i læ for de løbske raketter og i sikker afstand af

170 gasflaskerne. Alligevel har de problemer. De kan nå containerne med strålen, men vandet kan ikke nå helt over til træskuret, hvis sikkerhedsafstanden skal holdes. Der skal tungere skyts i brug.

Max og Daniel får besked på at gøre en B-slange klar

175 – med en diameter på 7,5 centimeter den største slange, der normalt bruges i beredskabet.

Daniel finder en stålkurv med slanger frem på sprøjten og rækker sin makker et af de tunge strålerør. Max går med sjoskende skridt frem midt

180 på vejen. Standser et par meter bag de to forreste. Ti meter bag ham kobler Daniel slangen på og begynder at småløbe frem mod Max. Han når kun halvvejs.

185 ***

Trykbølgen fejer hærgende henover pladsen, da den
åbne container eksploderer. Kaster brandfolkene
gennem luften og smider dem mod jorden som
190 marionetdukke, der med ét får kappet snorene.
Spruttende fyrværkeri, stålfragmenter og
brændende papir bliver hvirvlet rundt. Støv rejser
sig til storm. Småsten bliver til projektiler.
Et splitsekund efter kommer braget. Hult og
195 ildevarslende fylder det alt. Fjerner hørelsen og
efterlader en gennemskærende hyletone i hovedet.
Kontrol er afløst af kaos. En tyk røg indhyller
området. Så forsvinder synet også.

200 ***

»Tre mand nede!«
Hans Christian råber ned i radioen. Hører intet.
Ingen kan høre noget.
205 »Jeg skal bruge ambulancer,« råber han ud ad
området. Klokkeren er 15.25.
Røgen letter og fremkalder et dystert billede. Bid for
bid. Hans Christian tager et hurtigt kig over pladsen.
De to forreste brandfolk er kastet flere meter væk
210 og ligger livløse oven på slangerne. Som orange
bylter. Hurtige hænder arbejder på at skabe liv.
Hans Christian genkender alt for tydeligt de foldede
hænders rytmiske bevægelser på Max's brystkasse.
Forsøger alligevel at overbevise sig selv. Det *kan*
215 ikke være hjertemassage. Det *må* ikke være
hjertemassage.
»Vi har et hjertestop,« lyder næste råb fra Hans
Christians mund.
Lidt derfra kommer Daniel på benene. Han er
220 svimmel og dårlig, men tør ikke ligge ned mere. Er
bange for, at ingen finder ham. Med vaklende skridt
i brandstøvlerne kæmper han sig op til sprøjten,
mens han prøvende undersøger ansigtet med den
ene hånd ude af brandhandsken. Det føles helt
225 forkert. Ligegyldigt hvor han rører, bliver fingrene
bare mere røde. Det løber fra munden. Den føles
løs. Det gør tænderne også.
»Jeg skal køles.«
En kollega kommer til med en flaske vand. Så
230 besvimer Daniel. Men kun et øjeblik. Langsomt
vender synet tilbage. En såret kollega kommer
gående. Sort i hovedet og forbrændt ned af halsen.
Den brændende jakke har han smidt.

235 Daniel ser de to hårdest kvæstede blive slæbt i
dækning bag en vandtankvogn. En metallåge fra
containeren har gennemboret førerhuset, men den
intakte vandtank skærmer for det sprudlende
fyrværkeri, der arrigt tager til i styrke og angriber
240 brandfolkene som en bister bisværn. I den første
tilsodede branddragt er der bevægelse i den ene
arm. Et livstegn.

Max ligger stille. Alt for stille.

På den anden side af containerne har indsatsleder
Ole Hauptmann rejst sig fra sit skjul under en
245 frelsende Ford Mondeo. Han ved, den er helt gal.
Hører råbene gennem røgen. Forsøger at skabe
overblik. Prøver at vurdere skader og sårede. Han
rekvirerer 10 ambulancer.

250 ***

Stemmer og støj vælter pludseligt ud af radioen i
kommandorummet på politigården i Kolding.

255 »Flere tilskadekomne og mange døde,« lyder de
første forvirrende meldinger fra forvredne
stemmelejer. Radiobølgerne bærer tydeligt panikken
med sig.

Beredskabschef Claus Andresen lytter med.

260 »Det kan ikke passe,« er hans første tanke. De
havde hørt eksplosionen på politigården, men
koblingen mellem branden og braget havde ingen
haft fantasi til at lave. Inden han ankom til
politigården, var han selv ude på
265 fyrværkerifabrikken. Da var situationen under
kontrol. For fem minutter siden var meldingen over
radioen, at ilden næsten var slukket.

»Om et øjeblik kalder de op og afblæser.« Det er
han sikker på.

Men meldingen udebliver. Nu er det alvor.

270 Det er to år siden, at Claus Andresen overtog
beredskabschefens skrivebord i Kolding. Med en 20
års officerskarriere i Forsvaret og udstationeringer
ved blandt andet den danske kampvognseskadron i
eks-Jugoslavien som ballast. Syv måneder i krig
275 lærte ham at træffe hurtige beslutninger og bevare
fokus, når alting ramler. Det er han kendt og
respekteret for.

Denne gang er fjenden omkring 2200 tons kinesisk
fyrværkeri – heraf 300 tons ren krudt. Sammen med
280 Koldings politiinspektør har han det operative ansvar

for indsatsen. De skal lede slaget fra det lille kommandorum med de mange mennesker. Beredskabet står for den tekniske ledelse. Politiet for den koordinerende. Men i realiteten smelter ledelsen sammen. Det er teamwork på politigården. De to ledere kender hinanden. Timevis af katastrofeøvelser skal stå sin prøve. Pladserne i orkesteret er fyldt ud. Skriveborde og Pc-skærme bag pultene er besat. Kort og planer fundet frem. Alle ved, hvilket instrument de skal spille på. Nu drejer det sig om at finde samklang. I en indsats der uventet og uden varsel har taget en dramatisk drejning. Hurtigt slår de over på den professionelle omgangstone. Dialogen er kort og kontant.

285

290

295 Som det første rekvirerer de bårhold fra Beredskabsstyrelsen Sydjylland i Haderslev. Styrelsen har fem statslige beredskabscentre med værnepligtige, der skal supplere de kommunale beredskaber med store mandskabsstyrker og specialmateriel ved større hændelser. Nu er der brug for bårholdene og den specielle venteplads, hvor det store antal kvæstede kan modtage førstehjælp, inden de skal transporteres videre på hospitalet. Hvor mange det drejer sig om, er ingen klar over.

300

305

Branden accelererer stadig. Fyrværkeri fylder pladsen. Stanken af krudt stikker i næsen.

310

Indsatsleder Ole Hauptmann ser de vildfarne raketter finde vej gennem et par ødelagte ruder og et gabende hul, hvor der før sad en aluminiumsport. Trykbølgen tog den med sig. Åbningerne blotter to lagerhaller på fyrværkerifabrikken. Pakket fra gulv til loft. Den tiltagende buldren fra hallerne varsler næste eksplosion. Minutter skiller tragedie fra katastrofe. Han ved det, men kan ikke forhindre det. Branden bestemmer nu. Der er kun flugt tilbage. Det gælder om at begrænse tabene. Det er den nødvendige og benhårde logik. Det kyniske regnestykke gøres op i liv.

315

320

Ole Hauptmann får øjenkontakt med politiets indsatsleder. De kan ikke tale sammen. Godt det samme. Håndbevægelserne og fire alvorlige øjne siger alt. Mandskabet skal ud. Væk fra fabrikken. Bare væk.

325

Så blæser endnu en trykbølge over pladsen, da den anden åbne container eksploderer. Otte minutter

330 efter den første. Førstehjælpen bliver brat afbrudt,
da brandfolkene bliver slynget væk fra Max.
Alle flygter. I alle retninger. Ad Kløvkærvej, gennem
grønne områder og villahaver. Mellem knurrende
lagerbygninger, der skælver af krudtets kræfter.
335 Magtesløshed fylder dem under flugten. De ved, at
en enkelt er efterladt tilbage. Man efterlader ikke en
makker.
Enkelte stivner på vejen væk. Sat på pause af
chokket. Faste hænder og hårde kommandoer får
dem atter i gang. »Løb for helvede!« »Væk!« »Ud!«
340 En såret frivillig bliver smidt i en varevogn fra Falck
med kurs mod hospitalet. Med en punkteret lunge og
politieskorte.
Daniel er kommet op på vejen. Forvirringen er total.
Han bliver hjulpet ind i en ambulance. Ansigtet er
345 begyndt at dunke. Hævelserne vokser. Han ved, den
er gal. Forestiller sig, hvordan det bliver at leve med
en plasticmaske som ansigt.
»Kommer jeg nogensinde til at score damer igen?«
Spørgsmålet bliver hængende i ambulancen. Det
350 lyder åndssvagt i situationen, men bag det lurer
angsten.
»Det ser fint ud,« lyder det ikke helt ærlige svar.
Fra et hustag hyler sirenerne over Seest. "Søg
dækning" er den bølgende tones uhyggelige
355 budskab.
Foran tankvognen ligger Max. Få meter fra en tom
ambulancebåre. Så tæt på og alligevel umulig at nå.
Ramt direkte af al kraft fra første trykbølge. Dræbt
på stedet. Genoplivningsforsøgene var forgæves.
360 Marianne Kjær ved det, men forstår det ikke. Hun er
som de andre frivillige brandfolk kommet væk fra
området og fra kommandovognen, der nu er
omspændt af flammer. Hun har hjulpet et par af de
sårede og slutter sig til den lille rundkreds af
365 frivillige, der er tilbage. De orange dragter træder
tavst lidt tættere sammen, mens tårerne vasker
hvide streger ned ad de sorte ansigter.
Så tager Marianne en beslutning. Bettina skal have
at vide, at hendes mand er død. At Max er død. Men
370 ikke af to ukendte betjente. Marianne vil selv
fortælle det. Det kan ikke være anderledes.
Brandfolkene bliver gennet længere væk fra
fabrikken. Lagerbygningerne trækker vejret ind til
endnu et brøl.

375

380 *Taget rejser sig på den ene lagerhal. Svæver et
øjeblik på et hav af ild. Flækker så sammen på
midten og forsvinder ned i det orangerøde dyb,
mens flammerne strækker sig mod himlen. Overfor
svarer den anden hal igen med et ekko af
ødelæggelse.*

385 ***

Ingen på politigården er i tvivl om næste træk.
Klokken er 15.36, da "Storalarm Kolding" bliver
iværksat og starter rækken af faste procedurer i
390 katastrofeplanen.
Styrker fra hele Jylland kaldes til assistance. Fra
lokale brandvæsener. Fra Beredskabsstyrelsen. Fra
Hjemmeværnet og fra Forsvaret, der sender
ammunitionsryddere fra Skive Kaserne samt en
395 helikopter til overflyvning af området. Jyske
hospitaller bliver sat i alarmberedskab. På Kolding
Sygehus står ekstra læger og sygeplejersker
allerede klar på skadestuen. Lægehold er på vej til
fabrikken i en konvoj af ambulancer.
400 Kommandorummet på politigården summer af
aktivitet. Det drejer sig om at tænke fremad.
Planlægge næste træk. To haller står stadig
ueksploderet i det nordøstlige hjørne af fabrikken.
Fyldt med nytårskrudt klar til videreekspedition. Den
405 offensive plan må opgives. Styrkerne melder om stor
brandudbredelse og en ulidelig varme i området.
Oplysninger fra fabrikkens tekniske direktør sætter
gang i spekulationerne hos Claus Andresen og hans
politikollega. Hallerne indeholder 800 tons
410 fyrværkeri.
De beslutter at fordoble sikkerhedsafstanden
omkring fabrikken til 1000 meter. De ved, at
hallerne vil eksplodere. Spørgsmålet er hvornår?
En hurtig beregning på sprængkraft og
415 bygningskonstruktion fortæller, at der i bedste fald
går to timer. For en sikkerheds skyld trækker de en
halv time fra. Halvanden time. Det er tiden, de har
til at evakuere og gennemsøge 750 huse med
potentielt 2000 beboere. Er det muligt at nå? Hvad
420 sker der, hvis folk er på vejene, når eksplosionen
kommer, og luften fyldes med livsfarlige
fragmenter? Er det bedre at have folk indendørs i
deres egne huse, hvis evakueringen trækker ud? Det
er dilemmaet. De skal træffe en beslutning.

425 Claus Andresen og politiinspektøren er enige.
»Vi evakuerer.«
Villakvartererne bliver delt ind i sektorer.
Hjemmeværnet sørger for den ydre afspærring. Et
hold politifolk og en låsesmed begynder i hver sektor
430 fra en ende af. Først foregår det på den blide måde.
Med et bank på døren. På vej ud ad området bliver
dørene sparket ind for at sikre, at alle er med.
Samtidig bliver de evakuerede flyttet fra
Bakkeskolen til Aalykkeskolen. Længere væk fra
435 fabrikken.
Klokken 17.35 er 95 pct. af sikkerhedszonen med
sikkerhed evakueret. Alle styrker er trukket væk.
Omkring 350 brandfolk og 100 brandkøretøjer holder
klar på Køreteknisk Anlæg i Seest cirka en kilometer
440 fra fabrikken. Venter på at gå i aktion mod den
storbrand, som vil efterfølge eksplosionen.
Claus Andresen peger på kortet i
kommandorummet.

»Vi kan holde den her.«
445 Skrækscenariet er, at en ildstorm vil brede sig med
nordøstenvinden ind mod Kolding by. Det skal en
mur af vand forhindre.
Klokken 17.40 melder indsatsledelsen tilbage til
politigården fra udkanten af fabriksområdet. De
450 første raketter er på vej igennem de sidste hallers
lette tag.

455 *En gigantisk ildkugle oplyser himlen over Kolding, da de to
sidste haller eksploderer. Luften sønderrives af lyden fra
bulder og brag, som forvandler den mørke aftenstund til et
inferno af lyd. Trykbølgen ruller ind over Seest. Lyden
460 gennemtrænger alt. Så kommer røgen. En paddehat
lægger sig tungt og insisterende over byen. Den første
eksplosion bliver hurtigt afløst af en ny. Paddehatten
vokser og vokser. Bliver hele tiden fodret af nye
eksplosioner. Klokken er 17.45.*

465 ***

De når lige at kaste sig i skjul. Ole Hauptmann bag en
transformatorstation. Hans Christian med en husmur som
470 skjold. Sammen med fire politifolk er de sidste styrke
tilbage i området. Har fulgt udviklingen fra et hjørne cirka
400 meter fra lagerhallen, der stadig slipper krudtets

kræfter løs.

475 Brandfolkene ventede længe på braget. Så hinanden i
øjnene med tilbageholdt åndedrag. Alligevel er
eksplosionen værre, end de havde forestillet sig.
De ser op i det kolossale lyshav, det tager til i styrke.
Raketter eksploderer overalt. Nogle antænder først
480 hundrede meter oppe i luften. Deres opbevaringskasser er
sprængt i tusind stykker og sendt flere kilometer væk. Så
begynder det at regne. Det regner med jern, tagplader og
betonstykker. Flere meter lange jerndragere kommer
flyvende gennem luften som oplyste lygtepæle. Tagplader
drysser ned fra himlen som blade fra et træ. De
485 sammenkrøbne holder vejret.

490 Der er stille i kommandorummet på politigården. Helt
stille. Lyden fra klaprende vinduer og døre er døet hen.
Tilbage er det lyshavet, som oplyser hele Kolding by.
Ingen siger noget. Ingen *kan* sige noget. Claus Andresen
og politiinspektøren ser hinanden lige i øjnene.
Beredskabschefen kan ikke tro, hvad han ser og hører.
495 Det, der først lød som et lille uskyldigt brag, blev få
sekunder senere forvandlet til et massivt drøn. Rystelserne
måler 2,0 på Richter-skalaen – samme udslag som da
World Trade Center styrtede i grus.
Kommandorummet kalder efter mandskabet i
500 katastrofeområdet. Men radioen er død.
»Det her er der simpelthen ingen, der overlever,« tænker
beredskabschefen. Et virvar af spekulationer flyver
gennem hovedet på Claus Andresen med samme styrke
som eksplosionerne få kilometer væk. Politiinspektøren er
505 på samme tankefrekvens.
Den indre ro er væk.
Har de overset noget? Kunne de have gjort noget
anderledes? Er mandskabet derude langt nok væk fra
eksplosionen?
510 Så indløber den første radiomelding fra en politimand.
»Hold kæft, der er én, der har smidt en atombombe!«
Lettelse. Kommandorummet trækker igen vejret.
Meldingerne begynder at strømme ind. Ingen er kommet
til skade. Men det brænder. Meget. Hurtigt vender
515 kontrollen tilbage. Nu gælder det om at sikre, at branden
ikke spreder sig og tager til i styrke.

520 Den civile patruljevogn gør holdt foran huset. Marianne er

glad for at have truffet beslutningen. Hun vil selv fortælle den triste nyhed til Bettina.

Men hvad med Hans Christian? Hun så eksplosionen.

525 Mærkede hvordan trykbølgen gav politibilen en lussing. Er hendes mand også væk? Hun forsøger at holde frygten ude. Nu drejer det sig om Bettina. Det andet kan hun alligevel ikke gøre noget ved.

530 Marianne stiger ud af patruljevognen. Vinduerne lyser op i mørket. Max og Bettinas nabo er på besøg. Marianne træder ind ad døren. Får signaleret til naboen, at hun skal tage børnene med ind ved siden af.

Bettina får først øje på de to betjente. Så ser hun Marianne i den beskidte branddragt.

»Er det rigtigt, er han død?«

535 »Ja.«

540 *Lygter oplyser pladsen. En hær af orange og røde køretøjer holder klar på Køreteknisk Anlæg i Seest. Nøglerne sidder i tændingen. Dieselmotorerne snurrer. Klar til indsats. Der er nok at tage fat på. De store eksplosioner har sat gang i en bølge af ildebrande. Nogle helt inde i byen flere kilometer væk. Antændt af*
545 *himmelens brændende fragmenter. Brandslanger suger af søen tæt ved anlægget. Når én tankvogn er mæt, står den næste klar til glubsk at sluge den næste tankfuld.*

550 Langsomt kører tre store køretøjer mod flammernes hjerte, hvor hele villaveje står i brand. Indsatsledelsen har fået bekræftet, at alle hallerne er eksploderet. De kan atter trække ind i området. Crashtenderne fra Flyvestation
555 Skrydstrup er skræmmende. Sekshjulede og bygget til at slukke brande i fly. De store vandkanoner på taget har en kan skyde 75 meter og tømmer 8000 liters vandtank på to minutter. Køretøjerne køler ét hus ad gangen. Angriber de første og de største flammer. Slukker dem ikke helt. Men
560 sænker temperaturen, så branden ikke spreder sig. De kører videre til næste hus. Fortsætter arbejdet. Et hold brandbiler kører bagved og slukker de huse, som forposten netop har forladt. Crashtenderne kværner hen over huse, som eksplosionen har omdannet til støvbunker.
565 Videre.

Hans Christian går bag den ene crashtender. Med radioen for munden. Kalder de næste køretøjer frem fra det køretekniske anlæg en kilometer derfra.

570 Tankvogne bringer mere vand. Nye slukningstog kommer til. Udvider bæltet af køretøjer. Kommunikationen er ikke gnidningsløs. Der er ikke radioer nok til alle. Indsatsstyrken er simpelthen for stor. Radiosystemerne taler ikke sammen. Politi kommunikerer med politi. Frivillige med frivillige. Indsatsleder Ole Hauptmann taler med sin kollega fra politiet via mundbevægelser, fagter, skadestedsradio og mobiltelefon. Men mobilnettet er overbelastet og ustabil. Beredskabsstyrelsen har sendt sin helt nye kommandovogn mod Seest. Den bliver kun brugt til at holde møder. Indsatsledelsen kender ikke vognens kommunikationssystemer godt nok. I aften er ikke det rette tidspunkt til at teste ny teknik. Brandfolkene gør et mislykket forsøg på at bjærge Max, da de når frem til resterne af fabrikken. Men temperaturen er stadig for høj og eksplosionsfaren for stor i de intakte containere. Hans Christian er frustreret. Han havde fem mand med ind. Han vil også have fem mand med ud. Man efterlader ikke en makker. Hverken levende eller død.

590 ***

595 Marianne sidder sammen med en håndfuld frivillige i deres lille fællesrum på brandstationen i Smedegade. Hun er lige kommet tilbage efter besøget hos Bettina. Puster ud. Er fattet, men urolig. Hun har grædt. I baggrunden bringer TV Syd nyt om katastrofen. »Sikke noget lort« og »for helvede,« lyder det gang på gang. Viseren på uret over indgangsdøren har passeret 22. 600 Rygtet om Hans Christian finder vej gennem tobakstågerne. »Har du hørt, han er på sygehuset?« siger én. Marianne kan ikke få noget bekræftet. Dagens strabadser begynder at sætte sine spor. Det er meningen, at alle skal 605 indlægges på Kolding Sygehus til observation for røgforgiftning. Marianne tøver. Hendes nervesystem er tyndslidt. Danser linedans mellem taget af to skyskrabere. Uden sikkerhedsnet. Tankerne kredser om Hans Christian. Han er i forvejen blevet meldt savnet flere gange i løbet af 610 dagen, når ingen har kunnet fange ham over radioen. Marianne har forsøgt at fange ham på mobilen. Forgæves. Hun ved, at han ikke vil forlade katastrofeområdet, før han har set Max. Hun stoler på ham, men frygter alligevel, at han gør noget dumdrigt og kommer til skade. Nej, hun vil ikke indlægges. Ikke før hun ved, at Hans Christian skal 615 med.

620 *Klokken har passeret midnat. Patienterne på Kolding
Sygehus er normalt gået til ro nu. Men stue 31 på afdeling
C3-4 genlyder af snak. Gråd. Og latter.
Der er trangt med plads på seksmandsstuen i stueetagen.
I alt ni senge har imod alle odds og regler fundet vej ind
ad de slidte hvide indgangsdøre. Med frivillige brandfolk og
625 Falckreddere. Fire senge i den ene side. Fire i den anden.
En enkelt seng flagrer alene henne ved vinduet i den cirka
to meter brede midterpassage. Stuens hospitalsborde har
for længst tabt kampen om pladsen og er blevet kørt væk.
For enden af en seng står en kørestol. Med mellemrum
630 genlyder stuen af øl, der bliver knuppet op fra de to kasser
Slots-pilsnere, som er blevet smuglet ind i det rullende
køretøj. Heller ikke helt efter reglerne. Men denne aften er
ikke som alle andre. Det har også sygeplejerskerne
erkendt.*

635

Marianne tudbrøler, da Hans Christian kommer ind på
640 sygehuset. Han svarede aldrig de forgæves opkald over
radioen. Fordi han intet kunne høre i den infernalske larm
fra eksplosionerne omkring ham. Hans mobiltelefon er
brændt op sammen med sprøjten.
Han bliver indlagt lidt over midnat efter ti timers uafbrudt
og udmattende indsats. Genser omsider sit hold. Et
645 bevægende øjeblik for holdlederen. Trætte arme slynger
sig rundt om ømme skuldre.
Hans Christian får et hårdt tiltrængt bad på første sal. Han
og Marianne har fået en stue for sig selv. En
tremandsstue. Han har pakket stanken fra dagens
650 strabadser ned i en sæk og lukket forsvarligt til. Men
tankerne lader sig ikke fjerne så let som branddragten.
Derfor går han og Marianne også ned til de andre på stue
31. Udenfor brager fyrværkeriet stadig løs som en
nytårsaften uden ende. Hans Christian kravler op i Daniels
655 seng.
Branddragten er afløst af en anden uniform. Hospitalstøjet
gør igen holdlederen ét med mandskabet. 11 hvide engle i
ni senge. På ingen måde flyvende efter dagens strabadser.
Nogle mere vingeskudte end andre.
660 Hans Christian og en kollega må fortælle mange historier
fra de seneste timer ved fronten. Senere tager de andre
over. Fortæller hver deres historie. Hans Christian og
holdet bearbejder indtrykkene.
Daniel lytter med. Teenageren har haft en lang dag. Hans

665 tanker kredsede om ansigtet, da han blev indskrevet på sygehuset.
Hvordan så han ud? En sygeplejerske tilbød at fjerne alle spejlene på toilettet, da han skulle tisse. Men Daniel takkede nej. Det skulle overstås.

670 Han trak vejret tungt på toilettet. Stod i flere minutter og betragtede sig selv. Det ridsede ansigt. Den flækkede læbe. Hævelserne og ikke mindst det gabende hul, som hans fortænder efterlod i flugten.
Daniels tanker handler ikke længere om manglende

675 fortænder og fremtidens muligheder for at få en kæreste. Katastrofens brutale realiteter sniger sig ind på ham. Drengedrømmen om blå blink har fået en bitter eftersmag. Max er død. Det kunne have været ham.
Andre har de samme overvejelser. Skyldfølelsen trænger sig på. Det kunne have været mig. Det *burde* have været mig. Senge skifter ejermænd. Dem med mest overskud trøster andre. Tårer triller, og endnu et par øl bliver sendt rundt.

680 Daniel ser over på Marianne. Han hæver sin øl. De andre følger efter.

685 »Skål for Max Jørgensen«, siger han.
"Max Jørgensen", lyder det.

690 Klokkeren er 3. Kolding forsøger at sove. I ruinerne arbejder brandfolkene stadig. Crashtendernes vandkanoner køler fortsat de gloende containere, som er i fare for at eksplodere. Deres temperaturer bliver målt med termiske kameraer.

695 Vandforsyningen er sat i system. Den orange hær af brandbiler fra basen på Køreteknisk Anlæg rykker ud. Tankvogne kører til og fra fabriksområdet i fast rutefart. Men afløserne skal være hurtige.

700 Blot 30 sekunders svigt i vandforsyningen tredobler varmen på ydersiden af en lukket container til over 100 grader. Den begynder at rumle og buldre. Hurtigt bliver området omkring containeren evakueret. Brand må være brand og container være container. Det gælder først og fremmest om at undgå flere tragedier. Containeren holder dog trykket og eksplosionen i sig.

705 Ved daggry er de fleste brande slukket. Det tiltagende lys blotlægger ødelæggelsernes sande omfang. Nogle huse er helt væk. Andre står som sønderbombede ruiner og ulmer.

710 En Falck-vogn står tilbage med udbrændt førerhus. Men bageste halvdel af vognen skinner stadig rødt i sollyset med Falck-bogstaverne mejslet lige så klart, som da

vognen kørte ud fra stationen. Et lille uskadt træhus troner
alene blandt bunker af murbrokker fra det, der dagen
715 forinden udgjorde et boligkvarter. Omkring 60 huse er
jævnet med jorden. Over 350 boliger er beskadiget.
Hjemmeværnsposter sørger for, at afspærringerne ind til
området ikke bliver brudt. Beboerne har forladt hus og
720 hjem i hast, og mange huse står som åbne invitationer
med blafrende gardiner og åbne døre. Kendte ansigter fra
politiets forbryderalbum er allerede sent onsdag strømmet
til slaraffenland. Nogle mere opfindsomme end andre. Et
hold påståede miljøkontrollanter er kommet hele vejen fra
725 Esbjerg for at tage jordbundsprøver. Men deres medbragte
syltetøjsglas til prøverne overbeviser ingen om, at de skal
have adgang til området.

730 »Sandbjergvej. Alle huse, der vender ned mod fabrikken,
de er brændt«.
Et sug går gennem forsamlingen. Flere end 1000 øjne
følger det hvide kridts færden hen over det håndtegnede
oversigtskort på tavlen. Nogle er blanke. Andre
735 resignerende.
Det er torsdag formiddag. Dag 1 efter katastrofen. Første
informationsmøde bliver holdt i skolegården på
Aalykkeskolen. Kolding Politi giver en foreløbig status til
skræmte og chokerede Seest-borgere. Det er ingen let
740 opgave. Omfanget af ødelæggelserne er uoverskuelige.
Bedende øjne ser direkte på vicepolitiinspektøren. Står
huset endnu, eller er det forsvundet i flammerne. De fleste
modtager hjemmets dødsdom med tavshed. Kun få
brokker sig.
745 Mennesker støtter sig til hinanden. Hulker åbenlyst over at
have mistet alt. Et helt liv forvandlet til støv på få
sekunder. Andre må leve med uvisheden om hjemmets
skæbne. Nogle af de cirka 2000 evakuerede er
indkvarteret på Aalykkeskolen. Andre har fundet husly hos
750 familie og venner. Ingen kan komme hjem.
Små sejre opstår midt i al elendigheden. Beboerne fra de
evakuerede veje finder sammen i nye fællesskaber.
Kæledyr bliver fundet. Samhørighed opstår mellem
beboerne og ordensmagten. Vicepolitiinspektøren
755 modtager klapsalver.

760 Torsdag eftermiddag. Et døgn efter alarmen. Der er travlt
på brandstationen i Smedegade. Siden onsdag aften er

biler kørt til og fra katastrofeområdet. Med friske forsyninger til mandskabet og de evakuerede borgere. Suppe og sandwich. Cola og kildevand. Garagen, hvor brandbilerne plejer at stå, er omdannet til et gigantisk feltkøkken. Paller med kildevand står linet op langs den væggen, mens store skeer skupper til fedtperlerne i suppegryderne.

765 Mange af dagens daglige fornødenheder er fortsat uundværlige, katastrofe eller ej. Spædbørn skal have moderermælkserstatning og bleer. Andre mangler livsvigtig medicin. Viljen til at hjælpe er stor. Et supermarked donerer anonymt to varevogne med frugt, chokolade og andet godt til de evakuerede på skolen.

770 Hans Christian er med på brandstationen. Koordinerer forplejning. Arrangerer indkøb. Frivillige bliver sendt i Bilka og Metro, der holder døgnåbent på grund af katastrofen. Han blev udskrevet lidt efter klokken 15 sammen med de fleste andre frivillige. I alt blev seks brandfolk kvæstede under den første eksplosion, og flere frivillige er fortsat indlagt. Hele tiden sørger de andre for, at nogen tager sig af dem.

780 Holdlederen har fået ny mobiltelefon. Det gamle telefonnummer har han stadig. Der lå 40 telefonbeskeder, da han atter kobede sig på nettet. Den nye mobil ringer også tit, mens han arbejder med forplejningsindsatsen. Mange vil gerne snakke. Det vil Hans Christian også. Bearbejde oplevelserne sammen med dem, der var med. De har svært ved at tale med familien om katastrofen. Hvordan skal de nogensinde kunne forstå, hvordan det var? Så er det bedre at tale med nogle fra holdet. Hvert telefonopkald løsner op. Hver SMS-besked er et skridt på vejen frem.

790

795 *Efterårssolen finder vej ned gennem de buede kirkevinduer. Strålerne rammer den hvide kiste med de orangerøde roser. Det er tirsdag den 9. november, og klokken har netop passeret 13. Kristkirken på Haderslevvej i Kolding er fyldt til sidste plads. Blomsterhavet deler kirken på langs. Kranse og buketter med hilsener fra kolleger og brandvæsener over hele landet. København. Roskilde. Odense. Århus. "Tak for godt kammeratskab - fra de frivillige".*

800

805

Det er afskedens time. De frivillige er mødt talstærkt op.

810 Kirkeorglet spiller 'Amazing Grace' og giver gåsehud på
uniformerede kroppe.
»Max var med til at yde en indsats i den tragedie, der har
ramt vores by. Vi siger i dag en stille tak til Max og alle
dem, der var med. Tak for hvad I gjorde. Tak for hvad
Max gjorde. I vil blive husket,« siger sognepræsten. Uden
815 for kirken holder en parade af nypudsede brandbiler, som
skal eskortere Max Jørgensen mod hans livs sidste
destination, Sønder Kirkegård.
Kirkedørene bliver åbnet. Kisten bæres ind i rustvognen.
Pressefotograferne får deres billeder. Vognene sætter i
820 gang. Et hold håndværkere, der er ved at lægge tag på en
bygning, lader teglstenene ligge. Det er, som om livet
omkring vogntoget går i stå. Felttoget af brandbiler med
blå blink snor sig værdigt på vej mod kirkegården.
Omsider gør rustvognen holdt. Kisten bliver kørt på en
825 vogn et stykke af vejen mod gravpladsen, inden
kistebærerne atter tager over det sidste stykke. Hans
Christian bærer kisten som forreste mand i højre side. Er i
fuld uniform. Den hvide handske i venstre hånd holder
ham forbundet med hans bedste ven en stund endnu.
830 Højre arm lukker om uniformskasketten, der er trykket ind
mod kroppen. Øjnene er røde. Blikket rettet mod
kirkegårdens småsten. Hans Christian måtte tage sig
sammen i kirken for ikke at bryde sammen. Han kan
mærke i sine fingre, at den endelige afsked er nær.
835 Bagude snor følget på flere hundrede mennesker sig
mellem de høje hække på den store kirkegård. Daniel.
Indsatsleder Ole Hauptmann. Beredskabschef Claus
Andresen.
840 Marianne går lige bag Hans Christian. Mest som støtte, for
de dårlige håndled tillader hende ikke at bære. Hun ser på
hullet, som står klar til at tage imod kisten. Og Max.
Kirkesangerne synger for. "Altid frejdig når du går". Én
passage sætter sig fast i Mariannes hoved.
"Kæmp for alt, hvad du har kært;
845 dø, om så det gælder"...

*Historien er baseret på i alt 50 timers interview
med de fem hovedpersoner samt 20 andre
involverede i indsatsen fra politi og beredskab.*

850 *Dialogen er beskrevet som hovedpersonerne
husker den, og samtlige oplysninger er om muligt
krydstjekket.*

*Derudover indeholder artiklen oplysninger, der er
fremskaffet ved gennemgang af officielle
855 dokumenter og rapporter samt fra billed- og
videoptagelser.*

